

Asia: VN/24520/2023

Uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan organisaatio

Hyvinvointialue

2. Pidätkö hallituksen esitysluonnoksen 3 luvussa kerrottuja tavoitteita kannatettavina?

-

Voit halutessasi esittää huomioita:

Ei

3. Päästäänkö esitetyillä muutosehdotuksilla esityksen tavoitteisiin?

-

Voit halutessasi esittää huomioita:

Ei

4. Ovatko ensisijaisen lainsäädännön mukaisten palvelujen ensisijaisuutta korostavat säännökset mielestänne kannatettavia? (Vammaispalvelulain 2 §)

-

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Ei

5. Onko elämänvaiheessa tavanomaisesta poikkeavaa tarvetta koskeva säännösehdotus mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §)

-

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Ei

6. Onko asiakkaan edun ja maksuttomuuden suhdetta koskeva tarkennus mielestänne kannatettava? (Sosiaalihuoltolain 4 §)

-

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Ei

7. Onko asiakasmaksulain säännöksiä täydentävä niin sanottu suojasäännös mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §:n 4 ja 5 momentti)

-

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Ei

8. Voit halutessasi esittää muita huomioita esityksestä:

Vammaisten ihmisten itsenäinen elämä ja itsemääräämisoikeus eivät voi toteutua YK:n vammaissopimuksen tarkoituksen mukaisesti, jos soveltamisala hyväksytään ehdotetussa muodossa. Hyväksyminen johtaisi maksullisiin SHL-palveluihin, jotka eivät vastaa vammaisten ihmisten tarpeita. Niitä ei myöskään ole tarjolla riittävästi. Käytännössä suuri osa vammaisista ihmisistä jäisi ehdotuksen toteutuessa heitteille ilman minkäänlaisia palveluja.

Yhdenvertaisuus on ymmärretty ehdotuksen perusteluissa väärin. Yhdenvertaisuus tarkoittaa yhdenvertaisten olosuhteiden ja edellytysten luomista, ei edellytysten tuhoamista muuttamalla palvelut huonommiksi ja maksullisiksi. Elämänmittaisten palvelujen maksullisuus estäisi niiden käytön ja johtaisi jo nyt keskimäärin hyvin pienituloiset vammaiset ihmiset erittäin huonoon taloudelliseen asemaan. Asiakaslaissa tähdennetään asiakkaan edun ensisijaisuutta, minkä vuoksi asiakasmaksujen sulkeminen pois asiakkaan edun tarkastelusta on lainvastaista.

Ehdotus ei myöskään edistä vammaisten ihmisten osallisuutta yhteiskunnassa eikä heidän parempaa työllistymistään. Työllistymisen edistäminen ja vammaisten ihmisten osaamisen hyödyntäminen entistä täysipainoisemmin on vammaisten ihmisten oikeutettu toive ja tärkeä tavoite. Se myös parantaisi huoltosuhdetta, minkä pitäisi olla yhteiskunnankin tavoite.

Muilta osin Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen vammaisneuvosto on samaa mieltä Heta-liiton, Kehitysvammaisten Tukiliiton ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton lausuntojen kanssa.

Yhdymme myös Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston lausuntoon 11.8.2023 sekä Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslinin kannanottoon 19.7.2023, joiden mukaan kertaalleen hyväksytyyn lakiin ei voi tehdä heikennyksiä säästötavoitteilla.

Lakiehdotus on vammaisia syrjivä ja vastoin niin perustuslakia ja YK:n vammaissopimusta kuin vammaisen ihmisen itsemääräämis- ja itsenäisen elämän oikeutta. Siksi muutosesitys on hylättävä.

Aatelo Maija
Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen vammaisneuvosto - Vammaisneuvoston
varapuheenjohtaja